
GAAT DE GROTE SPINKRAB *MAJA BRACHYDACTYLA* BALSS, 1922 NEDERLAND VEROVEREN? - MARCO FAASSE

De grote spinkrab is een indrukwekkende verschijning. Het rugschild van mannetjes kan 22,5 cm lang worden. Mannetjes hebben bovendien schaarpoten die aanmerkelijk langer worden dan de looppoten. Het rugschild is stomp peervormig, met het smallere deel naar voren gericht. Op de rand zitten rondom grote stekels, met voor op de kop twee extra grote stekels. De kleur is roodachtig, maar het rugschild is vaak begroeid met allerlei organismen. Er zijn in Nederland twee andere spinkrabsoorten, maar die blijven veel kleiner, met een maximaal 10,5 cm lang rugschild bij de gewone spinkrab *Hyas araneus*.

De grote spinkrab is tussen 1932 en 1970, onder andere in 1948, drie keer gevangen door vissers, bij het Zuiderhaaks bij Den Helder en iets verder uit de kust (Boer, 1974; Adema, 1991). Het voorkomen in Nederlandse wateren was tot voor kort alleen bekend door deze drie vangsten. Andere vondsten zijn twijfelachtig of van aangespoeld materiaal van onbekende herkomst (Adema, 1991). Recente waarnemingen van de grote spinkrab zijn daarom erg bijzonder.

In oktober 2020 werd door 'De Rijke Noordzee', windparkconsortium Blauwwind en Eurofins|AquaSense onderzoek gedaan in windpark Borssele IV van Blauwwind, onder andere met een ROV (onderwaterdrone) op de steenbestorting rond de windmolenpalen. Deze bestortingen zijn tussen april 2019 en februari 2020 aangebracht. Onder andere wordt onderzocht of uitgezette platte oesters (*Ostrea edulis*) zich blijvend in het park kunnen vestigen en of dat nieuwe natuur aantrekt. Op de beelden van de ROV werden meerdere exemplaren van de grote spinkrab gezien (De Rijke Noordzee, 2020). Later bleek dat ook al op 9 mei 2020 een grote spinkrab gezien werd voor onze kust. Sportduikers Astrid Vis en Richard de Haan zagen er een aan de buitenzijde van de Brouwersdam. De exacte locatie is de blokkendam om het haventje aan het noordelijke uiteinde van de Brouwersdam. Ze vonden één exemplaar (fig. 1), waarvan meerdere foto's gemaakt werden.

Figuur 1. De grote spinkrab bij de blokkendam om het haventje aan het noordelijke uiteinde van de Brouwersdam (foto: Richard de Haan).

In België was de grote spinkrab al eerder aan een opmars bezig. Er zijn diverse waarnemingen van levende exemplaren gedurende het laatste decennium. Ter illustratie worden hier drie van deze waarnemingen genoemd, maar er zijn er meer. In 2009/2010 werd de soort gezien in het eerste Belgische windpark op de Thornton Bank (Kerckhof *et al.*, 2010). Rumes (waarneming.be, 2019) zag er ongeveer duizend (!) op de erosiebescherming van de Westhinder meetpaal tegen de Franse grens op 27 augustus 2019. Op 22 september 2020 werd de grote spinkrab gezien door het ILVO in het Belwind windpark ([instagram.com/p/CFbtQ-Mgp4y/](https://www.instagram.com/p/CFbtQ-Mgp4y/)). Het lijkt alsof er recent een uitbreiding naar het noorden heeft plaatsgevonden. Een zachter klimaat speelt daarbij waarschijnlijk een rol. De constructie van windparken met steenbestorting rondom de palen zou in een zandig gebied als de zuidelijke Noordzee kunnen zorgen voor een gemakkelijkere en/of snellere uitbreiding van soorten die houden van harde bodems.

Hoewel de grote spinkrab maar enkele keren in de Noordzee is waargenomen strekt het verspreidingsgebied zich uit van west-Schotland zuidwaarts in ieder geval tot Marokko (Adema, 1991; Ng & De Forges, 2015). Hij is culinair interessant. In noordwest Frankrijk worden ieder jaar miljoenen kilo's grote spinkrabben gevangen voor de consumptie (Adema, 1991).

In het verleden werd de naam *Maja squinado* voor de grote spinkrab gebruikt. Deze naam kun je in oudere literatuur vaak tegenkomen. Later bleek buiten de Middellandse Zee een andere soort voor te komen met de naam *M. brachydactyla*, eerst beschreven als een variëteit van *M. squinado* (Sotelo *et al.*, 2008; Ng & De Forges, 2015).

DANKWOORD

Renate Olie (De Rijke Noordzee) wees me op onvolkomenheden in de tekst en leverde bijkomende informatie. Gegevens werden ook verkregen via Francis Kerckhof (KBIN, Brussel) en Kris Hostens (ILVO, Oostende).

LITERATUUR

- ADEMA, J.P.H.M., 1991. *De krabben van Nederland*. Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden, 244 pp.
- BOER, P., 1974. De verspreiding van enkele diergroepen in de zuid-oostelijke Noordzee. *Het Zeepaard* 34 (4): 42-54 & 34(5): 66-87.
- DE RIJKE NOORDZEE, 2020. <https://www.derijkenoordzee.nl/nieuws/grote-spinkrab-lijkt-zich-te-vestigen-in-nederland>
- ILVO (2020). [instagram.com/p/CFbtQ-Mgp4y/](https://www.instagram.com/p/CFbtQ-Mgp4y/)
- KERCKHOF, F., B. RUMES, T. JACQUES, S. DEGRAER & A. NORRO, 2010. Early development of the subtidal marine biofouling on a concrete offshore windmill foundation on the Thornton Bank (southern North Sea): first monitoring results. *International Journal of the Society for Underwater Technology* 29(3): 137–149.
- NG, P.K.L. & B.R. DE FORGES, 2015. Revision of the spider crab genus *Maja* Lamarck, 1801 (Crustacea: Brachyura: Majoidea: Majidae), with descriptions of seven new genera and 17 new species from the Atlantic and Indo-West Pacific. *Raffles Bulletin of Zoology* 63: 110–225.

SOTELO, G., P. MORÁN & D. POSADA, 2008. Genetic identification of the Northeastern Atlantic spiny spider crab as *Maja brachydactyla* Balss, 1922. *Journal of Crustacean Biology* 28(1): 76–81.

WAARNEMING.BE, 2019. <https://waarnemingen.be/species/187597/observations/>

e-mailadres van de schrijver: MarcoFaasse@eurofins.com
